

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนก จันทร์ขจร. คู่มือครูการอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต ตอนที่ 2.

พิมพ์ครั้งที่ 4 ม.ป.ท.,ม.ป.ป.

เกตุแก้ว ลาวัลยวุฒิ. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนและความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนข่าวและเหตุการณ์ด้วยวิธีสอนปกติกับวิธีสอนที่มีการเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

เกษม วนาภรณ์. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนากับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.

โกวิท ประवालพฤษ์. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

ขวัญชัย เหมือนเผ่าพงษ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากหนังสือการ์ตูนเรื่องที่ระบุ และไม่ระบุจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. เอกสารการอบรมครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ปีงบประมาณ 2536) แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 26 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2534) : 35-54.

- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. รายงานผลการดำเนินการนำร่องโครงการพัฒนาวินัยและจริยธรรมข้าราชการครู. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายพัฒนาข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, 2530.
- คึกฤทธิ์ บุษบา. ผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา หน่วยปัญหาโลกปัจจุบัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, มรว. ศาสนาพุทธกับสังคมที่กำลังพัฒนา. ใน ประมวลบทความทางวิชาการ การศึกษา และวัฒนธรรม. ม.ป.ท., 2526.
- จินทนา ตั้งสุวรรณพานิช. การใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- จามรี ศิริภัทร. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา เรื่องความอดทนอดกลั้น และเรื่องการเป็นอยู่อย่างประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.
- จินดา อาจินสมาจาร. ปัญหาการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- จิรพรรณ รัตนวีระประดิษฐ์. สภาพและปัญหาการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนสุขศึกษาของครูสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ชมพูนุช ศรีมุกดา. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติที่มีต่อพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และโดยวิธีสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. คุณธรรมและจริยธรรม : หลักและวิธีการพัฒนาจริยธรรมในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- ญาณสังวร, สมเด็จพระ. หลักพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 6. ม.ป.ท., 2522.

- ณัชชา พัฒนากล. ผลของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนต่อความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การศึกษาจริยธรรม : ตำราจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. (อัดสำเนา)
- ดุขฎิ สัตลวรารงค์. การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบไตรสิกขา และธรรมสัจจนาในการสอนเบญจศีลและพราวาสธรรม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ทศนา แคมมณี และคณะ. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- ชวีชไชย แสงจักร์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา เรื่อง "สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในไทย". ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ธีระพร อูวรรณโณ.บรรณาธิการ. จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- นงลักษณ์ จันทรแสนโรจน์. ปัญหาการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- บุญยั้ง เจริญยิ่ง, ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก. การพัฒนาจริยธรรมแก่เด็กประถมศึกษา. ใน คู่มือครูจริยศึกษาภาคบรรยายเชิงปฏิบัติ เรื่อง "การสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา และโรงเรียนวันอาทิตย์". กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2521.
- เบญจา รุ่งประพันธ์. การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ฝึกสมาธิด้วยการแผ่พิจารณากับการเจริญสติภาวนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศูนย์หนังสือ ดร.ศรีสง่า จำกัด, ม.ป.ป.
- ประดิษฐ์ พรหมเสนา. การนำวิธีสอนในสมัยพุทธกาลมาใช้สอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ประธานพร แจ่มเจริญทรัพย์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องข้าวและเหตุการณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขึ้นกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- ประภาศรี สีหอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ประสาร ทองภักดี. กลวิธีสอนตามแนวพุทธศาสตร์. ใน ศิขาสาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 2 ระบบการเรียนการสอน. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2526.
- ปราณี วิฑูรวานิชย์. การสอนศีลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- ปัญญา ผิวเผือก. การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชน โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ผกา สัตยธรรม. เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2524.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. พิษณุโลก : โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2526.
- พรเลขา ตูลารักษ์. การสอนศีลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). ทางสายกลางของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินติ้ง กรุป, 2530.

- พุทธทาสภิกขุ. คู่มือมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2527.
- พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. รูปแบบการสอน. สงขลา : โครงการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532.
- พะเยาว์ ปาลวัฒน์. พฤติกรรมการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแผนการสอน จริยศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. การรับรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของครูประถมศึกษาในเรื่อง พฤติกรรมของครูที่หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ต้องการ (กรณีศึกษา อำเภอภาชี พระนครศรีอยุธยา). สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภาชี, 2528.
- พึ้งเพ็ญ เครือตราฐ. สรุปคำบรรยายรายวิชาพุทธปรัชญาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- มงคล จันทร์ภิบาล. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้าน การคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม สร้างคุณภาพกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- มณฑล ไตรรัตน์สิงห์กุล. การวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่หก ตามหลักอริยสัจสี่. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2525.
- มณีรัตน์ ฉัตรอุทัย. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- มานิช ตันชวณิชย์. ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ. คุรุปริทัศน์. 5 (กันยายน 2523) : 41-48.
- เยาวภา ประคองศิลป์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นชอบ ตามหลักพระพุทธศาสนา (สัมมาทิฏฐิ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ เรียนโดยการสอนแบบปุจฉาวิสัชนา การสอนแบบไตรสิกขา และการสอน ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

- รสสุคนธ์ เกียรติสหัสกุล. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง"กุศลกกรรมบถสิบ"
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนแบบพุทธวิธีกับแบบบรรยาย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- วรรณนิภา เพ็ญศรี. ประเภทของนิทานที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2528.
- วรรณภา สุตวิจิตร. การทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาแก่นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่สาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527.
- วัลลภ กันทรพย. ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เน้นทักษะกระบวนการ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- วิไลวรรณ ปิยะปกรณ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการสอนเพื่อพัฒนา
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- วศิน อินทสระ. พุทธวิธีในการสอน. สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย , 2526.
- วาสนา มหาลวเลิศ. ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบ
การณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
- วารี ถิระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิชากร,กรม. คู่มือปฏิบัติการกรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพ
มหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2523.
- _____ . คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

- วิชาการ, กรม. คู่มือหลักสูตรพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- _____. โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : ธนประดิษฐ์การพิมพ์, 2527.
- _____. จากหลักสูตร...สู่แผนการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- _____. รายงานการวิจัย การศึกษาและพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
- _____. รูปแบบการสอนเพื่อเสริมลักษณะนิสัยในการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
- _____. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. การศึกษาพฤติกรรมการสอนจริยศึกษาของครู ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ. จิตวิทยาการเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.
- ศุภลักษณ์ คูหาทอง. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สังกัดกรมสามัญศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 9 วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สงบ ลักษณะ. แนวคิดบางประการในการจัดการเรียนการสอนเชิงกระบวนการ. มปท., 2533 (อัดสำเนา).

- สง่า วุฒิประจักษ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- สมคิด อยู่แก้ว. การใช้ทักษะกระบวนการในการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สมชาย เทพแสง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนกับครูวางแผนการสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สมทรง บุญฤกษ์. คู่มือครูสอนศีลธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักหนังสือธรรมบุชา, 2525.
- สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สายสมร ทองคำ. กระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528
- สุดา ธีระวานิช. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- สุทธิพงษ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ. พระพุทธศาสนากับการศึกษาของชาติ. วารสารการวิจัยทางการศึกษา เล่มที่ 18 ฉบับที่ 3 (2531): 14-25.
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง และคณะ. ผลของการกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการสอนทันตอนามัยในเด็ก. โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก, 2528.

- สุนทรียา เปรมวารี. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทฤษฎีการชนธรรมชาติของประเทศไทย โดยการเรียนแบบสืบสวน สอบสวนกับการเรียนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุพล บุญทรง. การเปรียบเทียบผลการสอนจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับกิจกรรมที่เสนอแนะในหลักสูตร. วิทยาลัยครู นครสวรรค์, 2525.
- สุภาพร ตันนากัย. ผลการใช้กิจกรรมตามแบบฝึกสติภาวนาอำไพ-เทคนิค เพื่อส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สุนน อมรวิวัฒน์. มองเขาแล้วมองเรา. ใน สวัสดิ์ จงกล และคณะ. คุณงามความดีของชีวิต. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมองด้านจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สนประดิษฐ์การพิมพ์, 2526. (จัดพิมพ์เนื่องในวาระคล้ายวันสถาปนาคณะครุศาสตร์ 8-10 กรกฎาคม 2526).
- สุนน อมรวิวัฒน์. การสร้างเสริมศีลธรรมในสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์ 11 (เมษายน - มิถุนายน 2526). 43-54.
- สวัสดิ์ จิตต์จนะ. การประเมินผลการเรียนในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร ดัชนีประถมศึกษาในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- แสง จันทร์งาม. วิธีสอนของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2526.
- สำเนา ศรีบุญแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- สำรววย วรเทศะคงคา. ผลของการฝึกอบรมทางศาสนาที่มีต่อการพัฒนาจิตลักษณะของ นักเรียนที่เข้าโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ที่วัดม่วง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

- อนงค์ แสงเงิน. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์สร้างประกอบการใช้คำถาม และการเล่นสร้างสรรค์สร้าง
แบบไม่ใช้คำถาม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- อรอนงค์ สุวรรณกุล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา
ตามเนื้อหาของหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเปรียบเทียบ
เทียบวิธีสอนแบบใช้ชุดการเรียนการสอน กับไม่ใช้ชุดการเรียนการสอน.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528.
- อวย เกตุสิงห์. จริยศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์ได้อย่างไร ใน พระพุทธศาสนา
กับการศึกษาในประเทศไทย. กรมการศาสนา, 2513.
- อัญชลีพร เตชะศิริกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยยุทธวิธีการตัด
สนใจกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- อ่ำไพ สุจริตกุล. คุณธรรมครูไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2533. (จัดพิมพ์เนื่องในโอกาส คล้ายวันสถาปนาคณะ
ครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 กรกฎาคม 2533)
- _____ . อ่ำไพพจนา และสาระสังเขป ความคิด ภูมิปัญญาไทย ด้านการศึกษา
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. (จัดพิมพ์
เนื่องในงานเกษียณอายุราชการ ศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล
พุทธศักราช 2534)
- _____ . สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2537.
- อ่ำไพ สุจริตกุล. (ผู้รวบรวม). กลวิธีการสอนจริยศึกษาและการสอนสอดแทรก
คุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
วงศ์สว่างการพิมพ์ จำกัด, 2530.

ภาษาอังกฤษ

- Amidon, Edmund J. and Flanders, Ned A. The Role of the Teacher in the Classroom. Minneapolis, Minnesota : Association for Productive Teaching, 1967.
- Banks, Joyce Collean Ragland. A Study of the Effects Of the Critical Thinking Skills Program, Philosophy for Children ,on a Standardized Achievement Test. Ed.D. Southern Illinois University at Edwardsville, 1987.
- Bloom, Benjamin S., Engelhart, Max D., Hill, Walker H., Furst, Edward J. and Krathwohl, David R. Taxonomy of Educational Objectives. Handbook 1 : Cognitive Domain. New York : Mckay, 1975.
- Cavaleri, Tish Anne. A Study of Student Media Production as a Process Skill for Improving Content Retention Following Instruction. Ed.D. Utah State University, 1987.
- Edwin, Fenton. The New Social Studies. New York : Halt, Rinchart and Winston, Inc., 1967.
- Gagne, Robert M. The Condition of Learning. New York : Halt, Rinchart and Winston, Inc., 1965.
- Flanders, Ned A. Analyzing Teaching Behavior. Massachusetts : Addison Wesley Publishing Co., 1970.
- Joyce, Bruce R and Weil, Marsha. Personal Models of Teaching Repertoire. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1978.
- Krathwohl, David R., Bloom, Benjamin S. and Masia, Bertram B. Taxonomy of Educational Objective. Handbook 2: Affective Domain. New York : Mckay, 1974.

- Ober, Richard L. Bently, Ernest L. and Miller, Edith. Systematic Observation of teaching. New Jersey : Prentice - hall, 1971.
- Rineer, Mary Elizabeth McCarthy, Analysis of the Effects of Utilization of a Thinking Skills Curriculum on Academic Achievement Learning Ability and Self-Control. Ph.D. Oklahoma State University, 1987.
- Smith, Norma J. The Effects of using a Cooperative Learning Group Strategy in Teaching Problem Solving on the Math Attitudes of Preservice Elementary Teachers. Ph.D. University of Denver, 1987.
- Therachai Purana Joti. A Study of Relationship Between the Verbal Interaction of Elementary Science Teachers with Their Students' Creativity. Doctoral Dissertation University of Northern Colorado, 1972.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพันธ์ เตชะคุปต์
ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริเพ็ญ มากบุญ
ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏเทพสตรี สหวิทยาลัยศรีอยุธยา
3. อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
4. อาจารย์โอภาศ ตรีปัญญา
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี
5. อาจารย์แสวง นิ่มน้อย
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี
6. อาจารย์พะเยาว์ ปาลวัฒน์
อาจารย์ 2 ระดับ 6 ช่วยราชการงานพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี
7. อาจารย์เสน่ห์ โกสุมา
อาจารย์โรงเรียนชุมชนเมืองสิงห์ จังหวัดสิงห์บุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

1. รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสังเกตการสอน

จังหวัดลพบุรี

โรงเรียนชูบศร (ร.พัน 31 พัน 1 อุปลัมภ์)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนชุมชนวัดท่าแพง

จังหวัดอ่างทอง

โรงเรียนวัดท่าแพง

จังหวัดสิงห์บุรี

โรงเรียนวัดพรหมสาคร

จังหวัดสระบุรี

โรงเรียนวัดหนองคณที(พลาอนุกุล)

จังหวัดชัยนาท

โรงเรียนวัดศรีสิทธิ์สุวรรณวัดนะ

จังหวัดอุทัยธานี

โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

1. จังหวัดลพบุรี

1. โรงเรียนวัดเขียงงา
2. โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์
3. โรงเรียนวัดหนองเมือง
4. โรงเรียนชูบศร(ร.31 พัน 1 อุปถัมภ์)
5. โรงเรียนโคกสำโรง

2. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. โรงเรียนชุมชนวัดกำแพง
2. โรงเรียนวัดเจ้าเจ็ดนอก
3. โรงเรียนวัดท่าสุทธาวาส
4. โรงเรียนวัดน้ำเต้า

3. จังหวัดอ่างทอง

1. โรงเรียนชุมชนวัดร้วหัว
2. โรงเรียนวัดถนน
3. โรงเรียนวัดน้ำอวบ
4. โรงเรียนวัดกำแพง

4. จังหวัดสิงห์บุรี

1. โรงเรียนวัดสังฆราชาวาส
2. โรงเรียนวัดโพธิ์สังฆาราม
3. โรงเรียนบ้านสวนกล้วย
4. โรงเรียนวัดพรหมสาคร
5. โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ศรี

5. จังหวัดสระบุรี

1. โรงเรียนวัดหนองคณทิ(พลาณกุล)
2. โรงเรียนบ้านหนองบัว(พระเจ้าสงเคราะห์)
3. โรงเรียนบ้านบางกง
4. โรงเรียนวัดป่าคา

6. จังหวัดชัยนาท

1. โรงเรียนวัดศรีสิทธิ์สุวรรณวัดนะ
2. โรงเรียนชุมชนวัดโคกเทียม
3. โรงเรียนวัดหัวตะพาน
4. โรงเรียนวัดโคกสุก

7. จังหวัดอุทัยธานี

1. โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี
2. โรงเรียนบ้านล่อมเสือโฮก
3. โรงเรียนชุมชนบ้านหนองขาหย่าง
4. โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น
5. โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองกาจิ่ง-มิตรภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือจำนวน 3 ฉบับ
ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสังเกตการสอนพระพุทธศาสนา ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 6

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม สำหรับครูผู้สอนพระพุทธศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 6

ฉบับที่ 3 แบบสอบถาม สำหรับครูผู้สอนพระพุทธศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสั่งเหตุการณ์สอนพระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผู้สั่งเหตุการณ์สอน.....

ช่วงเวลาที่เกิด.....

ครูผู้สอน.....

สถานภาพส่วนตัวของผู้สอน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. อายุราชการหรือประสบการณ์ในการสอน.....ปี

4. ประสบการณ์ในการสอนจริยศึกษา หรือพระพุทธศาสนา.....ปี

5. เคยผ่านการอบรมแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เมื่อ พ.ศ.....

เพิ่มเติม

หมายเหตุ ผู้สั่งเกิดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องพฤติกรรมที่พบว่าครูผู้สอนได้ปฏิบัติ
โดยผู้สั่งเกิดจะสั่งเหตุการณ์สอนอย่างต่อเนื่องจนจบการสอน ในแต่ละ
โรงเรียน

การสังเกตการสอนครั้งที่... เรื่อง.....
โรงเรียน.....วันที่.....เวลา.....

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม
หมายเหตุ
ของครู

ประการที่ 1 ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น

1. การใช้ปัญหาเพื่อสร้างความสนใจ
2. การใช้รูปภาพเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา
3. การนำผู้เรียนเข้าสู่บทเรียนโดย
  - 3.1 การใช้กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหา
  - 3.2 การใช้คำถามเกี่ยวกับปัญหา
  - 3.3 การสนทนาเกี่ยวกับปัญหาจากข่าวสาร
  - 3.4 การบรรยายเนื้อหาบทเรียน
  - 3.5 การเล่านิทานแล้วขมวดปมปัญหา
  - 3.6 การใช้บัตรคำสิ่ง
  - 3.7 การแสดงบทบาทสมมติ
  - 3.8 การใช้สถานการณ์จำลอง
  - 3.9 การใช้เกม
  - 3.10 การใช้เพลง
  - 3.11 อื่น ๆ .....
4. การฝึกให้ผู้เรียนยกตัวอย่างเรื่องใกล้ตัว
5. การฝึกให้ผู้เรียนระบุประเด็นปัญหา
6. การฝึกให้ผู้เรียนอภิปราย โทษหรือผลเสีย
ถ้าไม่แก้ไขปัญหา
7. การฝึกให้ผู้เรียนพิจารณาถึงประโยชน์หรือผลดี
ที่จะเกิดตามมา ถ้าการปฏิบัติได้รับการแก้ไข

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม

หมายเหตุ

ของครู

---

8. การฝึกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นถึงความ
จำเป็นที่จะต้องแก้ไข้ปัญหา

เพิ่มเติม.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

 รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม

หมายเหตุ

 ของครู

ประการที่ 2 คิดวิเคราะห์วิจารณ์

1. การฝึกให้ผู้เรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ
สาเหตุและองค์ประกอบของปัญหา
2. การฝึกให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น
3. การฝึกให้ผู้เรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักปรับเปลี่ยนความคิดเห็น
ตามเหตุผลที่ดีกว่า
5. การฝึกให้ผู้เรียนสรุปสาเหตุของปัญหาโดย
  - 5.1 การอภิปราย
  - 5.2 การระดมความคิด
  - 5.3 การใช้คำถาม
  - 5.4 การทำงานกลุ่ม
  - 5.5 การบรรยาย
  - 5.6 อื่น ๆ .....
6. การฝึกให้ผู้เรียนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
7. การฝึกการบันทึกสรุปสาเหตุ และองค์ประกอบ
ของปัญหา
8. การใช้คำถามที่มีคำว่า อย่างไร เหตุใด ทำไม
เพราะอะไร

เพิ่มเติม .....

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม

หมายเหตุ

ของครู

ประการที่ 3 สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย

1. การกำหนดจุดประสงค์ของการกระทำ
2. การใช้ถ้อยคำกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าพูด
กล้าแสดงความคิดเห็น
3. การกระตุ้นให้ผู้เรียนเสนอแนวทางหลาย ๆ
วิธีที่จะนำไปสู่จุดประสงค์
4. การให้ผู้เรียนแสวงหาแนวทาง หรือวิธีการ
ในการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี โดย
  - 4.1 การอภิปราย
  - 4.2 การใช้คำถาม
  - 4.3 การทำงานกลุ่ม
  - 4.4 การระดมความคิด
  - 4.5 การใช้บัตรคำสิ่ง
  - 4.6 การบรรยาย
  - 4.7 การสนทนา
  - 4.8 การใช้เกม
  - 4.9 อื่น ๆ.....
5. การให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
6. การพูด หรือแสดงท่าทางพอใจ ชมเชย
เมื่อผู้เรียนพูด หรือแสดงความคิดเห็น
7. การฝึกให้ผู้เรียนรับฟังความคิดเห็นหลาย ๆ
อย่าง

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม
หมายเหตุ
ของครู

---

8. การบันทึกแนวทาง วิธีปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่
การแก้ปัญหาทุกวิธี

เพิ่มเติม.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม
หมายเหตุ
ของครู

ประการที่ 4 ประเมินและเลือกทางเลือก

1. การฝึกให้ผู้เรียนระบุจุดเด่น จุดอ่อน
ของทางเลือกแต่ละทาง
2. การให้ผู้เรียนเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ
โดยบอกข้อจำกัด ปัจจัย และผลดี ที่จะ
ได้รับจากทางเลือกแต่ละทาง
3. การฝึกให้ผู้เรียนพิจารณาและระบุทางเลือก
ที่เหมาะสมกับข้อจำกัดและปัจจัย
4. การให้ผู้เรียนประเมินและเลือกทางเลือกโดย
  - 4.1 การอภิปราย
  - 4.2 การระดมความคิด
  - 4.3 การทำงานกลุ่ม
  - 4.4 อื่น ๆ.....
5. การฝึกให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกทางเลือก
ที่เหมาะสมที่สุด
6. การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักปรับ เปลี่ยนความคิด
ตามข้อมูลที่มีเหตุผลดีกว่า
7. การฝึกให้ผู้เรียนร่วมกันตกลงใจเลือกแนวทาง
ปฏิบัติโดยยึดหลักประชาธิปไตย
8. การเน้นให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกแนวทาง
ปฏิบัติด้วยตนเอง

เพิ่มเติม.....

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม
หมายเหตุ
ของครู

ประการที่ 5 กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติร่วมกับ
ผู้เรียน
  2. การบรรยายขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้เรียนก่อน
  3. การฝึกให้ผู้เรียนช่วยกันลำดับขั้นตอนของการ
ปฏิบัติ
  4. การฝึกให้ผู้เรียนลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ
ด้วยตนเอง
  5. การฝึกให้ผู้เรียนบันทึกขั้นตอนการปฏิบัติ
  6. การมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในสถานการณ์
จริงภายหลังการเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน
- เพิ่มเติม.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม
หมายเหตุ
ของครู

ประการที่ 6 ปฏิบัติด้วยความชื่นชม

1. การเข้าให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจก่อนปฏิบัติ
  2. การสาธิตก่อนให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม
  3. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทุกคน
  4. การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติพร้อมกันทั้งชั้น
  5. การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม
  6. การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล
  7. การให้ผู้เรียนคัดลอก เขียน เรื่องที่เรียน
ลงสมุด
  8. การให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง
เช่น ในโบสถ์ ที่วัด ฯ
  9. การฝึกให้ผู้เรียนบันทึกการฝึกปฏิบัติ
- เพิ่มเติม.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม
หมายเหตุ
ของครู

ประการที่ 7 ประเมินระหว่างปฏิบัติ

1. การสังเกตความสนใจ และความตั้งใจ
ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
2. การแนะนำผู้เรียนระหว่างการปฏิบัติ
3. การบอก ที่แจ้ง ข้อบกพร่อง ในการปฏิบัติ
ให้แก่ผู้เรียน
4. การพูด หรือแสดงท่าทางพอใจ ชมเชย
เมื่อนักเรียนปฏิบัติถูกต้อง
5. การฝึกให้ผู้เรียนยอมรับคำติชมจากผู้อื่น
6. การฝึกให้ผู้เรียนพิจารณา เปรียบเทียบ
การปฏิบัติของเพื่อน
7. การฝึกให้ผู้เรียนหาสาเหตุที่ทำให้ปฏิบัติ
ไม่ได้ผลตามที่ต้องการ
8. การฝึกให้ผู้เรียนพิจารณาข้อบกพร่อง และ
ระบุสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข
9. การฝึกให้ผู้เรียนพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้น
ถ้าไม่มีการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง
10. การฝึกให้ผู้เรียนตรวจสอบผลงานในขณะ
ปฏิบัติโดยวิธี
  - 10.1 ใช้คำถาม
  - 10.2 ใช้แบบประเมินตนเอง
  - 10.3 คู่มือการปฏิบัติภายในกลุ่ม
  - 10.4 อื่น ๆ .....

เพิ่มเติม .....

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม หมายเหตุ
ของครู

ประการที่ 8 ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

1. การใช้คำพูด หรือท่าทางกระตุ้นให้ผู้เรียน
ปรับปรุง แก้ไข การปฏิบัติตน เป็นรายบุคคล
ทันที
  2. การส่งเสริมให้ผู้เรียนเสนอวิธีการแก้ไขก่อน
ปรับปรุงการปฏิบัติของตนเอง
  3. การส่งเสริม แนะนำให้ผู้เรียนแก้ไข
การปฏิบัติของตนเอง
  4. การให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการปรับปรุงว่า
ดีขึ้น ถูกต้อง เหมาะสมเพียงใด
  5. การให้ผู้เรียนแก้ไขการปฏิบัติด้วยการ
ทำงานกลุ่ม
  6. การให้ผู้เรียนแก้ไขการปฏิบัติตามตัวอย่าง
ที่ถูกต้อง
- เพิ่มเติม .....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการที่สังเกต

การแสดงพฤติกรรม หมายเหตุ
ของครู

ประการที่ 9 ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิด

ความภูมิใจ

1. การให้ผู้เรียนระบุความสำเร็จของการปฏิบัติ
2. การฝึกให้ผู้เรียนรายงานผลการปฏิบัติที่
ประสบผลสำเร็จ
3. ให้ผู้เรียนบอกผลดี หรือประโยชน์ของ
การปฏิบัติที่ได้สำเร็จ
4. การให้คำชมเชย และยกย่องการปฏิบัติ
ที่ได้สำเร็จ
5. การกระตุ้นให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิต
ประจำวัน
6. การยกตัวอย่างนักเรียนที่ประพฤติ ปฏิบัติตน
ถูกต้อง เพื่อเป็นกำลังใจ และกระตุ้นให้
ผู้อื่นปฏิบัติตาม
7. การสรุป แนะนำเพิ่มเติม

เพิ่มเติม.....

ศูนย์วิทยุพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนพระพุทธศาสนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความ และเติมข้อความ
ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ
.....
2. อายุ.....ปี
3. วุฒิทางการศึกษา..... วิชาเอก.....
4. หน้าที่ที่รับผิดชอบภายในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนของท่าน
 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 ครูผู้สอนพระพุทธศาสนาเพียงวิชาเดียว
 ครูผู้สอนพระพุทธศาสนาและวิชา.....
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ชั้นที่ท่านสอนพระพุทธศาสนา นอกเหนือจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
6. จำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง ที่ท่านสอนอยู่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 น้อยกว่า 10 คน
 11 - 20 คน
 21 - 30 คน
 31 - 40 คน

7. ท่านมีประสบการณ์ในการสอนจริยศึกษา หรือพระพุทธศาสนากี่ปี
- ( ) ต่ำกว่า 5 ปี
- ( ) 6 - 10 ปี
- ( ) 11 ปี ขึ้นไป
8. ท่านเคยได้รับการอบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนาหรือไม่
- ( ) เคย ( ) ไม่เคย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนา
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความตามความเป็นจริง
 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ก. ด้านการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน

1. ท่านได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการตามแนวการใช้
 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยวิธีใด
  - ( ) ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากเอกสารหลักสูตร
  - ( ) ศึกษานิตเทศก์ชี้แจง แนะนำ
  - ( ) อบรมเชิงปฏิบัติการจาก.....
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. ท่านได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเนื้อหาพระพุทธศาสนาโดยวิธีใด
  - ( ) ศึกษาเล่าเรียน หรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง
  - ( ) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร
  - ( ) ได้รับการแนะนำจาก.....
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. ท่านได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน
 และกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับการใช้ทักษะกระบวนการใน
 การสอน โดยวิธีใด
  - ( ) ศึกษาเอกสาร
  - ( ) ศึกษาดูงานการสอน
  - ( ) ศึกษานิตเทศก์ชี้แจง แนะนำ
  - ( ) อบรมเชิงปฏิบัติการ จาก.....
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. ท่านได้รับหนังสือ เอกสาร ความรู้เกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน
 ในการสอน หรือไม่ อย่างไร
  - ( ) ได้รับอย่างเพียงพอ
  - ( ) ได้รับ แต่ไม่เพียงพอ
  - ( ) ไม่ได้รับ

5. จากข้อ 4. ถ้าได้รับ ท่านได้รับจากหน่วยงานใด
- ( ) กรมวิชาการ
  - ( ) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
  - ( ) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
  - ( ) กลุ่มโรงเรียน
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนา หรือไม่ อย่างไร
- ( ) ได้รับ ( ) ไม่ได้รับ
7. จากข้อ 6. ถ้าได้รับ ท่านได้รับโดยวิธีใด
- ( ) ได้รับการอบรมแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง)
  - ( ) ได้รับการประชุมชี้แจงจากศึกษานิเทศก์จังหวัด
  - ( ) ได้รับการประชุมชี้แจงจากศึกษานิเทศก์อำเภอ
  - ( ) ได้รับการอบรมจากกลุ่มโรงเรียน
  - ( ) ได้รับจากการศึกษาเอกสาร
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
8. ท่านใช้แผนการสอนในการสอนพระพุทธศาสนาหรือไม่
- ( ) ใช้ ( ) ไม่ใช้
9. จากข้อ 8. ถ้าท่านใช้แผนการสอน ท่านได้แผนการสอนมาด้วยวิธีใด
- ( ) ได้รับจากกรมวิชาการ
  - ( ) จัดทำด้วยตนเอง
  - ( ) ศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นผู้จัดทำ
  - ( ) ศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นผู้จัดทำ
  - ( ) กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้จัดทำ
  - ( ) ใช้แผนการสอนสำเร็จรูปของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ข. ด้านการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ท่านใช้วิธีใดในการกระตุ้น หรือเร้าความสนใจของผู้เรียนในการนำเข้าสู่บทเรียน

- ( ) เล่นนิทานแล้วขมวดปมปัญหา
- ( ) ใช้ปัญหาเป็นสื่อกระตุ้นความสนใจ
- ( ) สนทนาเกี่ยวกับปัญหาจากข่าวสารต่าง ๆ
- ( ) การบรรยายเนื้อหาพระพุทธศาสนาในบทเรียน
- ( ) ใช้สื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา
- ( ) ให้นักเรียนยกตัวอย่างจากประสบการณ์
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านมีวิธีการสอนใดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเห็นความสำคัญที่จะแก้ปัญหา

- ( ) บรรยายผลที่จะเกิดจากปัญหา
- ( ) อภิปรายเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากปัญหา
- ( ) แบ่งกลุ่มระดมความคิด
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ ได้อย่างไร

- ( ) ใช้คำถามนำ
- ( ) เล่าเรื่องแล้วขมวดปมปัญหา
- ( ) ใช้สื่อสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
- ( ) ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างจากประสบการณ์
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านใช้วิธีสอน หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใด ในการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์
- ( ) การอภิปราย
  - ( ) การใช้คำถาม
  - ( ) การใช้ใบงาน
  - ( ) การทำงานกลุ่ม
  - ( ) การระดมความคิด
  - ( ) การค้นคว้า
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ท่านมีวิธีให้ผู้เรียนหาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างไร
- ( ) ให้ระดมความคิดหลาย ๆ วิธี
  - ( ) ให้เสนอแนวทางคนละ 1 วิธี
  - ( ) ให้เสนอแนวทางกลุ่มละ 1 วิธี
  - ( ) ให้เสนอแนวทางกลุ่มละหลาย ๆ วิธี
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. ท่านให้ผู้เรียนฝึกการรู้จักตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างไร
- ( ) ให้เลือกเพียงวิธีเดียว
  - ( ) ให้ใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน
  - ( ) ให้เลือกโดยใช้เสียงข้างมาก
  - ( ) ครูและผู้เรียนร่วมกันตัดสินใจ
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
7. ในการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ท่านให้ผู้เรียนคำนึงถึงสิ่งใด
- ( ) จุดเด่น จุดอ่อนของแต่ละวิธี
  - ( ) ข้อจำกัดของแต่ละวิธี
  - ( ) ผลที่จะเกิดตามมาของแต่ละวิธี
  - ( ) การรับฟังความเห็นของผู้อื่น
  - ( ) การใช้เหตุผลในการแสดงความคิด
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านใช้วิธีสอน หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใด ในการฝึกให้ผู้เรียน รู้จักประเมิน และตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหา

- ( ) การอภิปราย
- ( ) การระดมสมอง
- ( ) การใช้คำถาม
- ( ) การทำงานกลุ่ม
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. ท่านฝึกให้ผู้เรียนวางแผนและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร

- ( ) บรรยายขั้นตอนแล้วให้ผู้เรียนวางแผน
- ( ) ให้ผู้เรียนวางแผนและลำดับขั้นตอนด้วยตนเอง
- ( ) วางแผนการปฏิบัติร่วมกับผู้เรียน
- ( ) ให้ผู้เรียนวางแผนร่วมกันเป็นกลุ่ม
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

10. ในขั้นของการฝึกปฏิบัติ ท่านใช้วิธีการสอนใด

- ( ) การสาธิต
- ( ) การทำงานกลุ่ม
- ( ) การศึกษาค้นคว้า
- ( ) การสนทนาซักถาม
- ( ) การให้ทำแบบฝึกหัด
- ( ) การเชิญวิทยากร เช่น พระสงฆ์
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

11. ท่านให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามที่ได้วางแผนและลำดับขั้นตอนไว้ได้อย่างไร

- ( ) ให้ฝึกปฏิบัติทีละคน
- ( ) ให้ฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย
- ( ) ให้ฝึกปฏิบัติพร้อมกันทั้งชั้น
- ( ) ให้ลองปฏิบัติซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
- ( ) ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทั้งในและนอกห้องเรียน
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

12. ท่านประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างไร
- ( ) ใช้คำถาม
  - ( ) ตรวจผลงานของผู้เรียน
  - ( ) สังเกตขณะปฏิบัติ
  - ( ) ตรวจสอบบันทึกการปฏิบัติ
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
13. ในระหว่างที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ท่านมีวิธีการประเมินอย่างไร
- ( ) ครูเป็นผู้ประเมินเอง
  - ( ) ผู้เรียนประเมินตนเอง
  - ( ) ครูและผู้เรียนร่วมกันประเมิน
  - ( ) ผู้เรียนประเมินกันเอง
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
14. ในระหว่างที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ท่านปฏิบัติอย่างไร
- ( ) สังเกตขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติ
  - ( ) ใช้คำถามเพื่อประเมินความรู้
  - ( ) ให้กำลังใจ แสดงท่าทางพอใจ ชมเชย
  - ( ) ชี้ข้อบกพร่อง และแนะนำ
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
15. ท่านมีวิธีส่งเสริมให้ผู้เรียนปรับปรุงการปฏิบัติได้อย่างไร
- ( ) ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และบอกจุดที่ควรแก้ไข
  - ( ) กระตุ้นให้ปรับปรุงการปฏิบัติเป็นรายบุคคลทันที
  - ( ) ให้กำลังใจ และแนะนำข้อควรปรับปรุง
  - ( ) ให้เห็นตัวอย่างของการปฏิบัติที่ถูกต้อง
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

16. ท่านใช้วิธีใดในการทำให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในผลการปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดี

- ( ) ให้งานความสำเร็จหน้าชั้น
- ( ) ให้คำชมเชยเป็นตัวอย่างที่ดี
- ( ) ให้ผู้เรียนบอกผลดีที่ปฏิบัติได้
- ( ) ให้คำนึงถึงการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

17. วิธีสอน เทคนิคการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนใดบ้าง ที่ท่านใช้

ในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- ( ) การบรรยาย
- ( ) การอภิปราย
- ( ) การใช้คำถาม
- ( ) การเล่านิทาน
- ( ) กรณีตัวอย่าง
- ( ) กระบวนการกลุ่ม
- ( ) การเชิญวิทยากร
- ( ) การศึกษานอกสถานที่
- ( ) สถานการณ์จำลอง
- ( ) การแสดงบทบาทสมมติ
- ( ) การสาธิต
- ( ) การศึกษาค้นคว้า
- ( ) วิธีการฝึกสติ
- ( ) การสัมภาษณ์
- ( ) การโต้วาทีธรรมะ
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

18. สื่อประกอบการสอนที่ท่านใช้ในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนา ได้แก่ข้อใดบ้าง

- ( ) ของจริง
- ( ) รูปภาพ
- ( ) บัตรคำ
- ( ) สไลด์
- ( ) วิดีโอเทป
- ( ) เทปบันทึกเสียง
- ( ) ของจำลอง
- ( ) ใบงาน
- ( ) กระดานดำ ชอล์ค
- ( ) หนังสืออ้างอิง
- ( ) วัสดุ
- ( ) หนังสือพิมพ์
- ( ) บุคคลตัวอย่าง
- ( ) นิทาน
- ( ) วิทยุ
- ( ) เกม
- ( ) เพลง
- ( ) หุ่น
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

19. ในการสอนพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ท่านได้ใช้ทักษะกระบวนการ 9 ประการในขั้นตอนใดได้บ่อยครั้ง หรือเกือบทุกครั้ง

- ( ) ประการที่ 1 ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
- ( ) ประการที่ 2 คิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ
- ( ) ประการที่ 3 สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
- ( ) ประการที่ 4 ประเมินและเลือกทางเลือก
- ( ) ประการที่ 5 วางแผนและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ

- ( ) ประการที่ 6 ปฏิบัติด้วยความชื่นชม
  - ( ) ประการที่ 7 ประเมินระหว่างปฏิบัติ
  - ( ) ประการที่ 8 ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
  - ( ) ประการที่ 9 ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ
- ขั้นตอนที่ปฏิบัติได้น้อย หรือไม่ค่อยได้ปฏิบัติ เนื่องจาก.....
- .....

20. ท่านใช้ทักษะกระบวนการได้ครบทั้ง 9 ประการเมื่อไร

- ( ) เมื่อจบการสอนแต่ละครั้ง
- ( ) เมื่อจบการสอน 1 เรื่อง
- ( ) เมื่อจบการสอน 1 หมวด
- ( ) เมื่อจบการสอนทั้ง 4 หมวด
- ( ) ไม่สามารถสอนได้ครบทั้ง 9 ประการ
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

21. ในปีการศึกษานี้ ท่านได้สอนเรื่องใดไปแล้วบ้าง

( ) ผู้มีพระคุณ(บุพการี)	( ) การคบเพื่อนที่ดี
( ) ความมีระเบียบวินัย	( ) ความพอใจในของของตน
( ) ความกตัญญูกตเวที	( ) การปฏิบัติต่อสิ่งที่ควรเคารพบูชา
( ) ความเที่ยงธรรม	( ) เบญจศีล
( ) เบญจธรรม	( ) โอวาท 3
( ) อธิปไตย 4	( ) สังคหัตถ์(ปิยวาจา อุตถจริยา)
( ) หิริ โอตตัปปะ	( ) ความไม่ประมาท
( ) ทิศ 6 (หน้าที่ของลูก)	( ) พรหมวิหาร(มุกิตา)
( ) การฝึกสติเบื้องต้น	( ) การกราบ การไหว้ การประเคน
( ) การสวดบูชาคุณพระรัตนตรัย	( ) การสมาทานศีล 5
( ) การอาราธนาธรรม	

22. จากข้อ 21 ท่านได้ใช้ทักษะกระบวนการในการสอนเรื่องใดบ้าง

- ( ) ผู้มีพระคุณ(บุพการี)
- ( ) การคบเพื่อนที่ดี
- ( ) ความมีระเบียบวินัย
- ( ) ความพอใจในของของตน
- ( ) ความกตัญญูกตเวที
- ( ) การปฏิบัติต่อสิ่งที่ควรเคารพบูชา
- ( ) ความเที่ยงธรรม
- ( ) เบญจศีล
- ( ) เบญจธรรม
- ( ) โอวาท 3
- ( ) อิทธิบาท 4
- ( ) สังคหวัตถุ(ปิยวาจา อตถจริยา)
- ( ) หิริ โอตตัปปะ
- ( ) ความไม่ประมาท
- ( ) ทิศ 6 (หน้าที่ของลูก)
- ( ) พรหมวิหาร(มุกิตา)
- ( ) การฝึกสติเบื้องต้น
- ( ) การกราบ การไหว้ การประเคน
- ( ) การสวดบูชาคุณพระรัตนตรัย
- ( ) การสมาทานศีล 5
- ( ) การอาราธนาธรรม

23. เมื่อท่านได้สอนเรื่องต่าง ๆ ไปแล้ว ท่านมีวิธีติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างไร

- ( ) สันทนาซักถามเป็นระยะ
- ( ) สอบถามจากผู้ปกครอง
- ( ) ใ้รายงานผลการปฏิบัติเป็นระยะ
- ( ) ใ้ผู้เรียนจับคู่ และดูการปฏิบัติกันเอง
- ( ) แบ่งกลุ่มผู้เรียน และดูการปฏิบัติกันภายในกลุ่ม
- ( ) คอยสังเกตการปฏิบัติทั้งเมื่ออยู่ในห้อง และนอกห้องเรียน
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

24. ท่านคิดว่า เนื้อหาพระพุทธศาสนาเหมาะกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนหรือไม่

- ( ) เหมาะ
- ( ) ไม่เหมาะ

หมวด หรือ เรื่องที่เหมาะสมกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน ได้แก่.....

.....

เนื่องจาก(โปรดระบุ).....

หมวด หรือ เรื่องที่ไม่เหมาะกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน ได้แก่...
 .....
 เนื่องจาก(โปรดระบุ).....

25. ท่านคิดว่า ทักษะกระบวนการเหมาะกับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือไม่

- ( ) เหมาะ
 ( ) ไม่เหมาะ

26. ท่านคิดว่าคาบเวลา ในการสอนพระพุทธศาสนาเหมาะสมหรือไม่

- ( ) เหมาะสม
 ( ) มากเกินไป
 ( ) น้อยเกินไป

ค. ด้านการสนับสนุนการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ท่านคิดว่าผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการสนับสนุน ส่งเสริมการใช้ทักษะกระบวนการ

ในการสอนพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือใคร

- ( ) ผู้บริหารโรงเรียน
 ( ) ศึกษานิเทศก์อำเภอ
 ( ) ศึกษานิเทศก์จังหวัด
 ( ) ครูวิชาการโรงเรียน
 ( ) ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน
 ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านได้รับการนิเทศการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือไม่

- ( ) ได้รับ
 ( ) ไม่ได้รับ

ถ้าได้รับ ท่านได้รับอย่างไร

- ( ) ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศภายใน
 ( ) ครูวิชาการนิเทศภายใน
 ( ) ศึกษานิเทศก์แนะนำ ชี้แจง
 ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านได้รับการนิเทศมากน้อยเพียงใด
- ( ) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
  - ( ) เดือนละ 1 ครั้ง
  - ( ) ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. ท่านได้รับการสนับสนุนด้านหนังสือ เอกสาร และตำราต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด
- ( ) พอเพียง
  - ( ) น้อยเกินไป
5. ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการเข้ารับการอบรมสัมมนา การใช้ทักษะกระบวนการในการสอนมากน้อยเพียงใด
- ( ) ได้รับเพียงพอแล้ว
  - ( ) ได้รับ แต่ควรจัดอบรมทุกปี
  - ( ) ได้รับน้อยเกินไป
  - ( ) ไม่ได้รับการอบรมเลย
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการบริการสื่อประกอบการสอนมากน้อยเพียงใด
- ( ) พอเพียง
  - ( ) น้อยเกินไป
7. สิ่งที่ท่านได้รับ และส่งผลต่อการใช้ทักษะกระบวนการ ในการสอนพระพุทธศาสนา เป็นอย่างยิ่งคือข้อใด
- ( ) หนังสือ เอกสาร ตำราต่าง ๆ
  - ( ) การเข้าอบรมสัมมนา
  - ( ) การได้รับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
  - ( ) การบริการสื่อการสอนอย่างพอเพียง
  - ( ) การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง
  - ( ) การศึกษาดูงานการสอนของผู้อื่น
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน

พระพุทธศาสนา

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับปัญหา

การปฏิบัติตามความเป็นจริง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. การได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน
พระพุทธศาสนา

( ) มีปัญหา

( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหามีปัญหาในข้อใดบ้าง

( ) เวลาที่ใช้ในการอบรมแนวการใช้หลักสูตร (ฉบับปรับปรุง) น้อยเกินไป

( ) เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ

( ) ขาดการชี้แจง แนะนำจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูวิชาการ

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน และกิจกรรม
การเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับทักษะกระบวนการ

( ) มีปัญหา

( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหามีปัญหาในข้อใดบ้าง

( ) เอกสารประกอบการศึกษา ค้นคว้า น้อยเกินไป

( ) ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลือกใช้วิธีสอนฯ

( ) ขาดโอกาสในการศึกษาดูงานการสอนของผู้อื่น

( ) ขาดการแนะนำ ชี้แจงจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูวิชาการ

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. การได้รับความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาพระพุทธศาสนา และการปฏิบัติตามศาสนพิธี

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ
( ) ขาดผู้รู้ในการให้คำแนะนำ ปรีกษา
( ) ไม่เคยได้รับการศึกษา อบรม
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. การได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ

ในการสอนพระพุทธศาสนา

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) เวลาในการฝึก เขียนแผนการสอนในการอบรมแนวการใช้หลักสูตร
ฉบับปรับปรุง น้อยเกินไป
( ) ขาดที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แจง
( ) เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. การได้รับแผนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) ไม่ได้รับแผนการสอน
( ) ได้รับแผนการสอนล่าช้า
( ) แผนการสอนไม่ละเอียด หรือชัดเจน
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ข. ด้านการใช้วิธีสอน ที่เหมาะกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ปัญหาของการสอนขั้นตระหนักในปัญหาและความจำเป็น

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหามีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน
( ) การเลือกใช้สื่อประกอบการสอน
( ) การใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนเห็นปัญหา
( ) การทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของปัญหา
( ) การใช้ปัญหาในการนำเข้าสู่บทเรียน
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ปัญหาของการสอนขั้นคิดวิเคราะห์วิจารณ์

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหามีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคและกิจกรรมการเรียนการสอน
( ) การใช้คำถามเพื่อฝึกการคิด
( ) การฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา
( ) การฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติงานกลุ่ม
( ) การฝึกให้ผู้เรียนยกตัวอย่างจากประสบการณ์
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ปัญหาของการสอนขั้นสร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคและกิจกรรมการเรียนการสอน
- ( ) การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น
- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ปัญหาของการสอนชั้นประเมินและเลือกทางเลือก

- ( ) มีปัญหา
- ( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคและกิจกรรมการเรียนการสอน
- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก
- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนตัดสินใจโดยคำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ปัญหาของการสอนชั้นวางแผนและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ

- ( ) มีปัญหา
- ( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคและกิจกรรมการเรียนการสอน
- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนวางแผนการปฏิบัติด้วยตนเอง
- ( ) การฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. ปัญหาของการสอนชั้นปฏิบัติด้วยความชื่นชม

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคและกิจกรรมการเรียนการสอน
( ) เวลาของการฝึกปฏิบัติ
( ) การสาธิตก่อนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ
( ) การใช้สื่อประกอบการสอน
( ) การทำให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยความเต็มใจ
( ) การให้นักเรียนปฏิบัติในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียน
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ปัญหาของการสอนชั้นประเมินระหว่างปฏิบัติ

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนประเมินตนเอง
( ) การฝึกให้ผู้เรียนพิจารณาข้อควรปรับปรุงของตนเอง
( ) การฝึกให้ผู้เรียนยอมรับฟังคำติชมจากผู้อื่น
( ) การติดตามดูผู้เรียนในขณะปฏิบัติในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียน
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. ปัญหาของการสอนชั้นปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การฝึกให้ผู้เรียนแก้ไขการปฏิบัติด้วยตนเอง
( ) การชี้แนะเพิ่มเติมขณะให้ผู้เรียนปรับปรุงการปฏิบัติ
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. ปัญหาของการสอนที่เน้นประเมินผลรวมให้เกิดความภูมิใจ

- ( ) มีปัญหา
- ( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) การให้ผู้เรียนเสนอผลงานหน้าชั้น
- ( ) การทำให้ผู้เรียนรู้สึกภูมิใจในการปฏิบัติ
- ( ) การให้ผู้เรียนคิดถึงประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

ค. ด้านการสนับสนุนการใช้ทักษะกระบวนการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้ทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนา

- ( ) มีปัญหา
- ( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการสอนพระพุทธศาสนา
- ( ) ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- ( ) ได้รับโอกาสในการเข้าอบรม ประชุม เพื่อเพิ่มความรู้ น้อยเกินไป
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. การได้รับการนิเทศการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนพระพุทธศาสนา

- ( ) มีปัญหา
- ( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) ผู้บริหารไม่มีเวลานิเทศภายใน
- ( ) ศึกษานิเทศก์ มุ่งเน้นการนิเทศวิชาอื่นมากกว่า
- ( ) ผู้นิเทศไม่ติดตามผลการนิเทศ
- ( ) ได้รับการนิเทศภายในและจากศึกษานิเทศก์น้อยเกินไป
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ความรู้ ความสามารถของผู้นิเทศเกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน

พระพุทธศาสนา

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) ผู้นิเทศไม่มีความถนัด หรือความชำนาญเกี่ยวกับการนิเทศ
( ) ผู้นิเทศขาดความรู้แท้จริงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
( ) ผู้นิเทศไม่สามารถอธิบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับทักษะกระบวนการ
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ความพอเพียงของสื่อประกอบการสอน และ เอกสารค้นคว้าในการสอนพระพุทธศาสนา

- ( ) มีปัญหา
( ) ไม่มีปัญหา

ถ้ามีปัญหา มีปัญหาในข้อใดบ้าง

- ( ) งบประมาณในการจัดทำ จัดซื้อสื่อน้อยเกินไป
( ) ได้รับเอกสาร หนังสือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน้อยเกินไป
( ) ไม่สามารถหาสื่อที่ต้องการได้ เช่น รูปภาพ ของจริง เป็นต้น
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความ และเติมข้อความ
ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ .....ปี

3. โรงเรียน.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

4. จำนวนนักเรียนในห้อง..... คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน
พระพุทธศาสนาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับ
ความเป็นจริง ขณะเรียนพระพุทธศาสนา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ก่อนจะเริ่มเรียน ครูทำอย่างไร

- ( ) เล่าเรื่อง หรือนิทาน
- ( ) ให้อุปกรณ์รูปภาพ
- ( ) บอกเรื่องที่จะเรียน
- ( ) พูดคุยเรื่องที่จะเรียน
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. เมื่อเริ่มเรียน นักเรียนทำอย่างไร

- ( ) ครูถาม นักเรียนตอบ
- ( ) ฟังครูอธิบาย แล้วคิดตาม
- ( ) ดูภาพ แล้วคิดตาม
- ( ) ฟังครูเล่าเรื่องแล้วคิดตาม
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. เมื่อครูให้ช่วยกันคิดหาวิธีปฏิบัติในเรื่องที่เรียน นักเรียนทำอย่างไร

- ( ) ช่วยกันออกความเห็นทั้งชั้น
- ( ) ช่วยกันคิดเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 1 วิธี
- ( ) ช่วยกันคิดเป็นกลุ่ม กลุ่มละหลาย ๆ วิธี
- ( ) ออกความเห็นคนละ 1 วิธี
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. เมื่อตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติในเรื่องที่เรียน นักเรียนตัดสินใจอย่างไร
- ( ) เลือกเพียงอย่างเดียว
  - ( ) เลือกหลายวิธีผสมกัน
  - ( ) ใช้เสียงข้างมาก
  - ( ) ครูเลือกให้
  - ( ) ครูช่วยเลือก
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ในการตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติ นักเรียนคิดถึงอะไรบ้าง
- ( ) ข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละวิธี
  - ( ) การรับฟังความเห็นของเพื่อน
  - ( ) การใช้เหตุผลในการออกความเห็น
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. เมื่อจะลงมือปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียน ครูทำอย่างไร
- ( ) ครูบอกขั้นตอนให้
  - ( ) ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดเป็นกลุ่ม
  - ( ) ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดทั้งชั้น
  - ( ) ครูและนักเรียนช่วยนักเรียนคิด
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
7. ในการลงมือปฏิบัติ ครูทำอย่างไร
- ( ) ครูแสดงให้ดูก่อน
  - ( ) ครูให้ผู้อื่น เช่น พระสงฆ์ มาสอน
  - ( ) ครูให้นักเรียนทำตาม
  - ( ) ครูให้นักเรียนทำเอง
  - ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ในการฝึกปฏิบัติ นักเรียนทำอย่างไร

- ( ) ฝึกทีละคน
- ( ) ฝึกเป็นกลุ่ม
- ( ) ฝึกพร้อมกันทั้งชั้น
- ( ) ฝึกทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
- ( ) ฝึกทำเองที่บ้าน ที่วัด ที่โรงเรียน
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. ขณะที่นักเรียนกำลังปฏิบัติ ครูทำอย่างไร

- ( ) ชักถาม
- ( ) แนะนำ
- ( ) ใ้กำลังใจ
- ( ) ชี้ข้อบกพร่อง
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

10. ถ้านักเรียนทำไม่ได้ ครูทำอย่างไร

- ( ) ให้อลองทำดูใหม่
- ( ) ให้อดูเพื่อน แล้วทำตาม
- ( ) ใ้ทำตามครู
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

11. เมื่อนักเรียนทำสำเร็จ นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- ( ) ภูมิใจที่ทำได้อสำเร็จ
- ( ) ดีใจที่ครูชม
- ( ) ตั้งใจจะทำแบบนี้ตลอดไป
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

12. หลังจากการเรียนเรื่องต่าง ๆ ไปแล้ว ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอ หรือปฏิบัติได้ทุกวัน

- ( ) เคารพ เชื้อพืง พ่อแม่ และครู
- ( ) ช่วยพ่อแม่ และครูทำงานตามกำลังความสามารถ
- ( ) คบแต่เพื่อนที่มีความประพฤติดี
- ( ) ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของห้องเรียน และของโรงเรียน
- ( ) พอใจในของของตน ไม่อยากได้ของคนอื่น
- ( ) มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงเข้าข้างใคร
- ( ) ไม่แก้งเพื่อน ไม่ทำร้ายผู้อื่น ไม่รังแกหรือข่าสัดว์
- ( ) ไม่ลักขโมย และไม่หยิบของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต
- ( ) พูดแต่ความจริง ไม่พูดโกหก
- ( ) ช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังไม่สบาย หรือเดือดร้อน
- ( ) แบ่งปันของให้เพื่อน หรือให้เพื่อนขอยืมของ
- ( ) มีความสบายใจ ยิ้มแย้ม แจ่มใสอยู่เสมอ ไม่โมโห ไม่โกรธง่าย
- ( ) ขยัน ตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียน
- ( ) พูดจาไพเราะกับทุกคน
- ( ) กลัวบาป และหลีกเลี่ยงการทำบาป
- ( ) อดทน อดกลั้น ต่อความไม่ชอบใจ และความลำบากทั้งปวง
- ( ) ซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวงใคร ไม่ลอกการบ้านเพื่อน
- ( ) มีความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่คุยโอ้อวด
- ( ) ไม่อิจฉาเพื่อน ดีใจกับเพื่อน เมื่อเพื่อนได้ดี
- ( ) เคารพ กราบไหว้ บูชาพระพุทธรูป ภาพพระพุทธรูป
- ( ) เคารพ กราบไหว้ และเชื้อพืงพระสงฆ์
- ( ) ทำสมาธิด้วยความตั้งใจ
- ( ) กราบ ไหว้พระ และบุคคลในโอกาสต่าง ๆ อย่างถูกต้อง
- ( ) ประเคนของพระสงฆ์ได้อย่างถูกวิธี
- ( ) สวดมนต์ก่อนเข้านอนทุกคืน
- ( ) ไหว้พระ สวดมนต์ ก่อนนอน
- ( ) ไปวัด ทำบุญ ในวันพระ และวันสำคัญทางศาสนา

ภาคผนวก ง.

การหาความเที่ยงของการสังเกต

รายการ ที่สังเกต	ผู้สังเกตคนที่ 1		ผู้สังเกตคนที่ 2		ความแตกต่างระหว่าง สัดส่วน 2 คน
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
ประเภทที่ 1					
ข้อ 1	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 2	3	.037	3	.038	.001
ข้อ 3.1	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 3.2	1	.012	2	.025	.013
ข้อ 4	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 5	2	.024	1	.012	.012
ข้อ 6	1	.012	2	.025	.013
ข้อ 7	2	.024	1	.012	.012
ประเภทที่ 2					
ข้อ 2	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 3	2	.024	1	.012	.012
ข้อ 5.2	1	.012	1	.012	0
ข้อ 5.3	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 8	1	.012	1	.012	0

รายการ ที่สังเกต	ผู้สังเกตคนที่ 1		ผู้สังเกตคนที่ 2		ความแตกต่างระหว่าง สัดส่วน 2 คน
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
ประการที่ 3					
ข้อ 2	2	.024	3	.038	.014
ข้อ 3	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 4.2	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 4.3	1	.012	1	.012	0
ข้อ 5	3	.037	2	.025	.012
ข้อ 6	2	.024	2	.025	.013
ข้อ 7	1	.012	2	.025	.013
ประการที่ 4					
ข้อ 4.2	1	.012	1	.012	0
ข้อ 4.3	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 5	2	.024	1	.012	.012
ข้อ 7	2	.024	1	.012	.012
ข้อ 8	2	.024	1	.012	.012
ประการที่ 5					
ข้อ 1	2	.024	1	.012	.012
ข้อ 5	1	.012	1	.012	0
ข้อ 6	2	.024	2	.025	.001
ประการที่ 6					
ข้อ 3	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 5	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 7	1	.012	1	.012	0

รายการ ที่สังเกต	ผู้สังเกตคนที่ 1		ผู้สังเกตคนที่ 2		ความแตกต่างระหว่าง สัดส่วน 2 คน
	คะแนน	สัดส่วน	คะแนน	สัดส่วน	
ประการที่ 7					
ข้อ 1	3	.037	3	.038	.001
ข้อ 2	2	.024	1	.012	.012
ข้อ 4	2	.024	3	.038	.014
ข้อ 5	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 6	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 8	1	.012	1	.012	0
ประการที่ 8					
ข้อ 3	2	.024	3	.038	.014
ข้อ 4	2	.04	1	.012	.012
ข้อ 5	1	.012	1	.012	0
ข้อ 6	1	.012	1	.012	0
ประการที่ 9					
ข้อ 2	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 4	1	.012	2	.025	.013
ข้อ 5	2	.024	2	.025	.001
ข้อ 7	3	.037	3	.038	.001
รวม	81		78		.233

การคำนวณค่าความเที่ยงของการสังเกต ตามสูตรของสโกตต์

$$\sigma = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

σ	หมายถึง	ค่าความเที่ยงของการสังเกต
P_o	หมายถึง	ความแตกต่างระหว่าง 1.00 กับผลรวมของความแตกต่างระหว่างผู้สังเกต 2 คน
P_e	หมายถึง	ผลบวกของกำลังสอง ของค่าสัดส่วนของคะแนน จากข้อที่สังเกตได้สูงสุด กับค่าที่สูงรองลงมา จากผลการสังเกตของคนใดคนหนึ่ง

แทนค่า

$$\begin{aligned} \sigma &= \frac{0.767 - 0.002}{1 - 0.002} \\ &= 0.766 \\ &= 0.77 \end{aligned}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

เพลงความรู้คู่คุณธรรม

เนื้อร้อง ศาสตราจารย์อ่ำไพ สัจริตกุล

ทำนอง ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์

เมื่อความรู้ยอดเยี่ยมสูงเทียมเมฆ

แต่คุณธรรมต่ำแจกยอดหญ้า

อาจเสกสร้างมีจนาสารพัน

ด้วยจิตอันไร้อายในโลกา

แม้คุณธรรมสูงเยี่ยมถึงเทียมเมฆ

แต่ความรู้ต่ำแจกเพียงยอดหญ้า

ย่อมเป็นเหยื่อทรชนจนอร่า

ด้วยปัญญาอ่อนด้อยน่าน้อยใจ

หากความรู้สูงล้ำคุณธรรมเลิศ

แสนประเสริฐกอบปรกจิวิจฉัย

จะพัฒนาประชาราษฎร์ทั้งชาติไทย

ต้องฝึกให้ความรู้คู่คุณธรรม

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงทักษะกระบวนการ

เนื้อร้อง ศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล

ทำนอง ลาวโซ่ง

ตระหนักในปัญหา

คิดวิเคราะห์หาคุเหตุผลได้

รวมทางเลือกหลากหลาย (ซ้ำ)

คัดเลือกที่เหมาะสมใจ

วางแผนขั้นตอนพลงัน

ปฏิบัติร่วมกันด้วยความสนใจ

ประเมินไปทำไป (ซ้ำ)

ปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ

ผลเลิศเลอภูมิใจ

นี่คือทักษะกระบวนการ 9 ขั้น

ที่จะทำให้ท่าน (ซ้ำ)

บรรลุผลในการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงทักษะกระบวนการ

เนื้อร้อง ศาสตราจารย์อ่ำไพ สัจจิตกุล

ทำนอง หลงเสียงนาง

การสอนที่ดีต้องมีกระบวนการ

ตระหนักกันในปัญหาได้
 คิดจำแนกแยกแยะได้เร็วไว
 รวมทางเลือกมากมายหลายวิธี
 คัดเฉพาะวิธีที่เหมาะสมใจ
 วางแผนขั้นตอนให้จงได้
 ปฏิบัติร่วมกันโดยพึงใจ
 ประเมินไป ทำไป ได้ทุกที่
 ปรับปรุงงานให้ดีขึ้นครั้งเสมอ
 ผลเลิศเลอภูมิใจสุขชีวี
 หลักสูตรใหม่นำครูให้รู้วิธี
 9 ชั้นนี้เรียกทักษะกระบวนการ

ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงทักษะกระบวนการ

เนื้อร้อง ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล

ทำนอง จังหวะตลุง

ทักษะกระบวนการ

๑ ชั้นนั้นหนา

ตระหนักในปัญหา

คิดจำแนกแยกได้

รวมทางเลือกหลากหลาย

คัดเลือกที่เหมาะเจาะ

วางแผนขั้นตอนพลัน

ปฏิบัติกันโดยพึงใจ

ประเมินไปทำไป

ปรับปรุงให้ดีเสมอ

ผลเลิศเลอภูมิใจ

จงจำไว้เถิดหนา

ครูไทยจะพัฒนา

การศึกษาให้ก้าวไกล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงทักษะกระบวนการ

เนื้อร้อง ศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล

ทำนอง ผู้ใหญ่ลี

พ.ศ. 2534 ครูดีมีวีธีการมา

- ขั้นที่ 1 ตระหนักในปัญหา
- ขั้น 2 นั้นว่าคิดจำแนกแยกได้
- ขั้น 3 รวมทางเลือกหลากหลาย
- ขั้น 4 นั้นไชรี ตัดเฉพาะที่เหมาะสมใจ (ซ้ำ)
- ขั้น 5 วางแผนขั้นตอนพลัน
- ขั้น 6 ร่วมกันปฏิบัติโดยทันใจ
- ขั้น 7 ประเมินไปทำไป
- ขั้น 8 นั้นไชรีปรับปรุงให้ดีเสมอ
- ขั้นที่ 9 ผลเลิศเลอภูมิใจ
- 9 ขั้นนั้นไชรี ทักษะกระบวนการ (ซ้ำ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวเขาวภา พัทธ์กิจวัฒนา เกิดวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2502 ที่จังหวัดลพบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2523 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2532 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 6 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย